

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการทางการศึกษา สำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทการจัดสวัสดิการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพิการต่อการจัดสวัสดิการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดความพึงพอใจ ส่วนประเด็นเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มนักศึกษาพิการ ตามขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์จาก หนังสือวารสาร บทความทางวิชาการ เอกสารเผยแพร่ สิ่งพิมพ์ กฎหมาย วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ Internet จากระบบคอมพิวเตอร์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) วิธีการศึกษาดังนี้

2.1 การศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ศึกษากำหนดแล้ว นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ

2.2 ใช้การสัมภาษณ์ (Indepth – Interview) เพื่อรับทราบข้อมูลและความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และตัวแทนนักศึกษานักศึกษาพิการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ซึ่งได้แก่ นักศึกษาพิการทางมองเห็น จำนวน 32 คน นักศึกษาพิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 24 คน และนักศึกษาพิการทางการได้ยิน จำนวน 7 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 63 คน

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และตัวแทนนักศึกษาพิการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน คือ

1. อาจารย์ ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล	รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา
2. อาจารย์ชไมพร รุ่งฤกษ์ฤทธิ์	ผู้ช่วยอธิการบดี
3. คุณวิไลวรรณ ช้างปรีดา	หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ

กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 9 คน คือ

1. เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิธรรมมิกชนแห่งประเทศไทย จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร จำนวน 1 คน (ช่วยงานที่ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ)

2. เจ้าหน้าที่คณะที่ดูแลนักศึกษาพิการ จำนวน 6 คน

กลุ่มนักศึกษาพิการผู้ใช้บริการ จำนวน 6 คน คือ

1. ตัวแทนนักศึกษาพิการแต่ละประเภท จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดอยู่ในฉบับเดียวกัน

1. แบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ รายได้ครอบครัว และประเภทของความพิการ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ประกอบด้วย ด้านทางการศึกษาศึกษาทั่วไป ด้านทุนการศึกษา/ทุนประกอบอาชีพ ด้านจัดหางาน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการพัฒนานักศึกษา ด้านการจัดที่อยู่อาศัย และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	มีระดับคะแนน	5	คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	มีระดับคะแนน	1	คะแนน

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. **แบบสัมภาษณ์ (Interview)** กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มนักศึกษา
 พิจารณาผู้ใช้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
 กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มนักศึกษาพิจารณาผู้ใช้บริการที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการจัด
 สวัสดิการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาจากกรอบแนวคิด
 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และ
 ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปให้
 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ กรรมการ และอาจารย์
 ที่ปรึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ให้แบบสอบถามมี
 ความสมบูรณ์และสามารถนำมาใช้และตอบคำถามการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับ
 นักศึกษาฝึกการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นของ
 แบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแบบ สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Coefficient Alpha) ของ
 ครอนบาค (Conbuch) ด้วยสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{N [1 - \sum si]}{N - 1 St^2}$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความน่าเชื่อถือ

$\sum si$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้ในแต่ละข้อ

St^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากคำถามทุกข้อ

N = จำนวนข้อคำถามหรือจำนวนรายการทั้งหมดที่ใช้วัด

ผู้ศึกษาได้ใช้กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาฝึกการของมหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ ประเภทฝึกการทางกรมมองเห็น ทางารเคลื่อนไหว และฝึกการทางารไดยิน จำนวน
 30 คน มา Pre-test แบบสอบถามเพื่อหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยวิธีแอลฟา

(Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Conbach) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าระดับความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.9333 ถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1. ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามความครอบคลุมของเนื้อหา และแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการสำรวจ (Pre-test) เพื่อทดสอบเครื่องมือกับประชากรที่ศึกษาที่เป็นนักศึกษาพิการที่เข้าไปใช้บริการที่ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ชุด และนำแบบสอบถามกลับมาตรวจสอบหาค่าความเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Conbrach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ 0.93 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ได้มาตรฐาน
4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้มาตรฐาน ได้เดินทางจากท่าพระจันทร์ไปรังสิตเพื่อนำแบบสอบถามไปฝากให้หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตช่วยแจกให้กลุ่มประชากรที่ศึกษา ซึ่งเป็นนักศึกษาพิการที่เข้ามาใช้บริการในศูนย์ และเดินทางไปรับเอกสารด้วยตัวเองโดยขออนุญาตหัวหน้างานไปในช่วงเวลากลางวัน

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้ มีการวางแผนประเด็นเพื่อเป็นเค้าโครงในการสัมภาษณ์ ใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มนักศึกษาพิการผู้ใช้บริการ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีประเด็นคำถามแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดี และหัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสำหรับนักศึกษาพิการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยประเด็นในแบบสัมภาษณ์มีดังนี้

- ท่านคิดว่าการดำเนินงานของศูนย์และผลงานของศูนย์เป็นอย่างไร
- ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร
- ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 6 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่มูลนิธิธรรมมิกชนแห่งประเทศไทย 2 คน อาสาสมัคร จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่จากคณะต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลนักศึกษาพิการ จำนวน 6 คน โดยประเด็นในแบบสัมภาษณ์มีดังนี้

- ลักษณะงานที่ปฏิบัติ- อุปสรรคและปัญหามีอะไรบ้าง
- ความคิดเห็นต่อการแก้ไขปรับปรุงงานของศูนย์ให้เป็นศูนย์ที่มีประสิทธิภาพ

3. สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักศึกษาพิการผู้ให้บริการ จำนวน 6 คน ได้แก่ นักศึกษาพิการทางการมองเห็น จำนวน 2 คน พิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 2 คน และพิการทางการได้ยิน จำนวน 2 คน โดยประเด็นในแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

- ความคิดเห็นต่อบริการของศูนย์บริการนักศึกษาพิการ นักศึกษาได้รับบริการอะไรจากศูนย์บริการนักศึกษาพิการบ้าง และคิดว่ายังขาดอะไรที่หากเพิ่มเติมแล้วจะเอื้อให้การดำเนินชีวิตและการเรียนหนังสือสะดวกและได้ผลดีมากขึ้น

- ปัญหาที่พบภายหลังเข้ามาใช้บริการสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยจัดให้ในศูนย์บริการนักศึกษาพิการนี้

- ข้อเสนอแนะต่อศูนย์บริการนักศึกษาพิการ ในการปรับปรุงและพัฒนาสวัสดิการ

ในการสัมภาษณ์นักศึกษาพิการ ผู้ศึกษาได้ประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการเพื่อทำการนัดหมายวัน เวลา ที่ผู้ศึกษาจะเข้าไปสัมภาษณ์ โดยการนัดนักศึกษาพิการในแต่ละครั้งสามารถนัดนักศึกษาพิการได้วันละ 2 คน และตัวผู้ศึกษาได้เดินทางจากท่าพระจันทร์ไปรังสิตเพื่อทำการสัมภาษณ์นักศึกษาพิการด้วยตนเอง การสัมภาษณ์เป็นไปค่อนข้างลำบากเนื่องจากนักศึกษาต้องรีบไปเรียน และนักศึกษาบางคนต้องรีบให้สัมภาษณ์เนื่องจากผู้ปกครองมารับกลับบ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้ว นำมาศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science-SPSS) โดยวิธีวัดค่าทางสถิติในการศึกษา ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ รายได้ครอบครัว และประเภทของความพิการ เป็นต้น โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistics) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยวิธีการทดสอบค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

3. การวัดระดับความคิดเห็น ใช้วิธีการของ Likert scale โดยให้คะแนนการวัด (Rating Scale) จากคะแนนการวัด 5 ระดับ ดังนี้

ช่วงคะแนนของแต่ละระดับคำนวณจาก

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของข้อมูลแต่ละชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด

การนำเสนอผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม และมีการใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของการนำเสนอผลการศึกษานี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้วในรูปแบบตารางข้อมูล และอธิบายเชิงพรรณนา